

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 238/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. júna 2010 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. R. Č., N., B. K., T., a Ing. J. Ch., T., zastúpených advokátom JUDr. S. J., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Obvodného pozemkového úradu v B. v konaní vedenom pod sp. zn. 1135/92, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. R. Č., B. K. a Ing. J. Ch. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 25. mája 2010 doručená sťažnosť Ing. R. Č., N., B. K., T., a Ing. J. Ch., T. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. S. J., B., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Obvodného pozemkového úradu v B. (ďalej len „obvodný pozemkový úrad“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1135/92.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia sú právnymi nástupcami nebohej J. K., ktorá 7. decembra 1992 podala návrh, ktorým si uplatnila nárok v zmysle zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov. Prechod práv a povinností na sťažovateľov bol po smrti navrhovateľky 22. septembra 1993 oznámený listom obvodnému pozemkovému úradu. Sťažovatelia uviedli, že «Dňa 26. 03. 1997 bola Okresným úradom Bratislava III schválená dohoda o vydaní nehnuteľnosti, ktorú uzavreli oprávnené osoby – sťažovatelia dňa 24. 02. 1997 a Poľnohospodárske podielnícke družstvo R., podľa ktorej boli oprávneným vydané nehnuteľnosti v kat. území R.

Dňa 18. 04. 2001 bola Okresným úradom Bratislava III schválené dohoda o vydaní nehnuteľnosti zo dňa 15. 01. 1997, ktorú uzavreli oprávnené osoby – sťažovatelia a Poľnohospodárske podielnícke družstvo R., podľa ktorej boli oprávneným vydané nehnuteľnosti v kat. území R.

Ďalším rozhodnutím, ktoré potvrdzuje nárok sťažovateľov je rozhodnutie Krajského úradu v B. zo dňa 24. 04. 2003, ktorým Krajský úrad vyhovel odvolaniu sťažovateľov a zrušil rozhodnutie Okresného úradu B., zo dňa 20. 12. 2001 čím nepovolil obnovu konania.

Dňa 17. 06. 2003 bola Okresným úradom B. schválená dohoda o vydaní nehnuteľnosti zo dňa 15. 01. 1997 a zároveň dodatok k dohode, ktoré uzavreli oprávnené osoby – sťažovatelia a Poľnohospodárske podielnícke družstvo R., podľa ktorej boli oprávneným vydané nehnuteľnosti v kat. území R.

Dňa 15. 11. 2004 si sťažovatelia uplatnili právo na vrátenie vlastníctva k pozemkom podľa zák. č. 503/2003 Z. z. OPÚ vyzval na doplnenie podania listom zo dňa 08. 02. 2005.

Dňa 26. 05. 2005 sťažovatelia doplnili vyžiadané podklady.

Nakoľko vo veci nedošlo v priebehu rokov 2006 až 2007 k žiadnemu posunu, dňa 07. 01. 2008 adresoval sťažovateľ Ing. R. Č. Ministerstvu pôdohospodárstva SR sťažnosť na Obvodný pozemkový úrad v B. – reštitučné konanie 97/00081-TN, 4456/2004-IHO, nakoľko

už v tom čase bol orgán nečinný a nerozhodol vo veci náhrad za pozemky ktoré nemožno vydať.

Podanie bolo dňa 18. 01. 2008 postúpené Krajskému pozemkovému úradu ako kompetentnému orgánu.

Dňa 10. 04. 2008 bolo za účelom prejednávania sťažnosti vykonané ústne pojednávanie na ktorom bola OPÚ uložená Krajským pozemkovým úradom povinnosť vo veci rozhodnúť („k bodu 4“ na str. 2). Sťažovateľ v zmysle záverov prijatých na pojednávaní doručil na OPÚ list, v ktorom vyhovel požiadavkám OPÚ.

Dňa 14. 04. 2008 Krajský pozemkový úrad v Bratislave zaslal sťažovateľovi Ing. R. Č. list, v ktorom ho informuje o prešetrení sťažnosti a zároveň a o zisteniach, na základe ktorých konštatuje, že sťažnosť bola opodstatnená a v konaní došlo zo strany prvostupňového orgánu k porušeniu zákonom daných lehôt.

Dňa 23. 03. 2009 došlo k opätovnému prerušeniu konania z dôvodu žiadosti OPÚ na doloženie ďalších dokladov. Sťažovateľ Ing. R. Č. doplnil listom dňa 06. 04. 2009 doklady vyžiadané OPÚ.

Dňa 06. 04. 2009 sťažovateľ zaslal Ministerstvu pôdohospodárstva SR sťažnosť na OPÚ vo veci konania 1431/267/09-Hav.

Dňa 30. 04. 2009 odbor kontroly, oddelenie vnútornej kontroly Ministerstva pôdohospodárstva SR oznámil výsledok prešetrenia sťažnosti zo dňa 06. 04. 2009, kde konštatoval sťažnosť za dôvodnú a poukázal na zistené prieťahy v konaní a porušenie § 49 zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov.

Dňa 07. 05. 2009 OPÚ konanie opäť prerušil z dôvodu žiadosti o doloženie dokladov.

Dňa 30. 05. 2009 podal sťažovateľ Ing. Č. na Krajský pozemkový úrad v B. sťažnosť na nezákonný postup OPÚ v B.

Dňa 30. 06. 2009 sa za účelom prejednávania sťažnosti konalo ústne pojednávanie na Krajskom pozemkovom úrade v B., kde bolo v bode 4 oznámené, že OPÚ vydá rozhodnutie v lehote do 10. 08. 2009.

Dňa 10. 08. 2009 vydal OPÚ rozhodnutie, ktorým nenavrátil vlastnícke právo k pozemkom a nepriznal právo na náhradu.

Dňa 25. 09. 2009 podal podávateľ na Krajský súd v B. odvolanie proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu sp. zn.: 4077/09/267/09, č. j.: 1135/92/PÚ, zo dňa 10. 08. 2009.

Krajský súd v B. ako miestne a vecne príslušný rozhodol o odvolaní rozsudkom zo dňa 03. 11. 2009, č. k. 3 Sp 167/2009-51, ktorým napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil Obvodnému pozemkovému úradu v B. na ďalšie konanie. Dôvodom pre takéto rozhodnutie bola nečinnosť OPÚ, ktorý napriek výzve súdu a zákonom uloženej povinnosti nepredložil vzťahujúci sa spisový materiál.

Sťažovateľ žiadal následne OPÚ listom zo dňa 01. 12. 2009 o informáciu, či bolo rozhodnutie Krajského súdu doručené a o informáciu o stave konania. OPÚ uvedenú žiadosť opomenul a preto podávateľ následne listom zo dňa 14. 01. 2010 žiadal o konanie vo veci. OPÚ opomenul aj túto žiadosť.

Vzhľadom na uvedené správanie OPÚ porušujúce povinnosť uloženú § 49 zákona č. 71/1967 Zb. sťažovateľ v zmysle § 50 zákona č. 71/1967 Zb. žiadal dňa 11. 02. 2010 Krajský pozemkový úrad aby odňal právomoc OPÚ vo veci konať a následne aby vo veci rozhodol.

Skôr ako Krajský pozemkový úrad v B. rozhodol o žiadosti sťažovateľa v zmysle § 50 správneho poriadku, OPÚ dňa 04. 03. 2010 vyzval sťažovateľa na doloženie dokladov a konanie č. j. 1135/92 prerušil. Následne dňa 11. 03. 2010 Krajský pozemkový úrad v B. oznámil podávateľovi, že dňa 18. 02. 2010 požiadal OPÚ o stanovisko a ten odpovedal 04. 03. 2010 na základe čoho sa Krajský pozemkový úrad stotožnil s postupom OPÚ. Na tomto mieste poukazujem na fakt, že OPÚ začal konať až v dôsledku žiadosti KPÚ B. dňa 18. 02. 2010, pričom svojím konaním preukázateľne porušil § 49 správneho poriadku, ktorý mu ukladá povinnosť konať a rozhodnúť v lehote 30 dní. Rozsudok ktorým bola vec vrátená na ďalšie konanie bol vyneseny dňa 03. 11. 2009 a lehota na konanie začala OPÚ plynúť dňom doručenia uvedeného rozhodnutia.

Vzhľadom na výzvu OPÚ na doloženie dokladov v lehote do 30. 03. 2010 si podávateľ splnil svoju povinnosť a doložil doklady dňa 24. 03. 2010 spolu s podnetom na pokračovanie v konaní. Doručenie preukázané doručenkou zo dňa 26. 03. 2010.».

Podľa sťažovateľov „... doložením vyžiadaných dokladov niekoľkokrát odpadla akákoľvek zákonná alebo faktická prekážka na to, aby správny orgán konal, príp. rozhodol. Preto mám ďalej za to, že OPÚ svojím konaním, resp. nečinnosťou opakovane porušil § 49 zákona č. 71/1967 Zb., ktorým mu je ukladaná povinnosť rozhodnúť vo veci do 30 dní od začatia konania. Posledne mu takáto lehota uplynula dňom 26. 04. 2010, pričom sťažovateľ nebol do dnešného dňa upovedomený o predĺžení lehoty.

V zmysle uvedeného OPÚ, ako orgán verejnej správy, nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný. Nečinnosť sa prejavuje v opomenutí predpísaných úkonov a zároveň v opakovaných zbytočných prietahoch (v nerobení žiadnych úkonov) pri postupe OPÚ. Na tomto mieste zdôrazňujem, že OPÚ porušuje zákonom uložené povinnosti a spôsobuje prietahy v konaní opakovane a to najmä tým, že:

- nekonal od 26. 05. 2005 do 20. 04. 2008
- nekonal po dobu 11. mesiacov v čase od 22. 04. 2008 do 23. 03. 2009
- neposkytol súčinnosť súdu už v mesiaci október 2009 kedy nepredložil spisový materiál na účely odvolania
- nekonal po dobu 4 mesiacov, t. j. od 03. 11. 2009 do 04. 03. 2010
- nekoná ani v súčasnosti od 26. 03. 2010.“.

Za „neprijateľný“ považujú sťažovatelia navyše stav, keď sa „Krajský pozemkový úrad ako nadriadený správny orgán v plnom rozsahu stotožnil s postupom Obvodného pozemkového úradu v B. a prehlásil ho za zákonný napriek preukázateľnej nečinnosti po dobu 4 mesiacov a predchádzajúcim procesným pochybeniam a porušeniam zákona v predchádzajúcom konaní. Predchádzajúce pochybenia a porušenia správneho poriadku možno preukázať ako spisom, tak aj upovedomením Krajského pozemkového úradu o vybavení sťažnosti zo dňa 14. 04. 2008 a zároveň oznámením Odboru kontroly Ministerstva Pôdohospodárstva SR o výsledku prešetrenia sťažnosti zo dňa 30. 04. 2009, v ktorých sú konštatované už predošlé prietahy v konaní.“.

Ďalej sťažovatelia poukázali i na to, že „Dňa 26. 03. 1997 bola Okresným úradom B. schválená dohoda o vydaní nehnuteľnosti, ktorú uzavreli oprávnené osoby – sťažovatelia

dňa 24. 02. 1997 a Poľnohospodárske podielnícke družstvo R., podľa ktorej boli oprávneným vydané nehnuteľnosti v kat. území Rača. Dňa 17. 06. 2003 bola Okresným úradom B. schválená dohoda o vydaní nehnuteľnosti zo dňa 15. 01. 1997 a zároveň dodatok k dohode, ktoré uzavreli oprávnené osoby – sťažovatelia a Poľnohospodárske podielnícke družstvo R., podľa ktorej boli oprávneným vydané nehnuteľnosti v kat. území R.

Obe rozhodnutia boli vydané kompetentným orgánom, ktorý sa stotožnil s návrhom podávateľov, ich uplatňovaný nárok považoval za dôvodný, preukázaný a skutkový stav za dostatočne objasnený. Na základe toho rozhodnutia vydal a tie nadobudli právoplatnosť. V ďalšom konaní OPÚ začal opakovane žiadať podklady na preukázanie oprávnenosti nároku podávateľov a opätovne skúmať skutkový stav, ktorý bol už predtým v dostatočnej miere zistený. Následne vydal rozhodnutie, v ktorom podávateľov označil za neoprávnených reštituentov, čím sa dostal do priameho rozporu s tvrdeniami obsiahnutými v predošlých rozhodnutiach. Podávatelia sa voči rozhodnutiu odvolali, súd odvolaniu vyhovel, no nevyslovil právny názor, nakoľko OPÚ porušil zákonnú povinnosť predložiť vzťahujúci sa spisový materiál.

V zmysle § 3 ods. 4 správneho poriadku – rozhodnutie správnych orgánov musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci. Správne orgány dbajú o to, aby v rozhodovaní o skutkovo zhodných alebo podobných prípadoch nevznikali neodôvodnené rozdiely.

Na základe uvedených skutočností a v zmysle § 3 ods. 4 správneho poriadku pokladám konanie a postup OPÚ za nezákonný od uvedeného rozhodnutia zo dňa 17. 06. 2003, nakoľko žiadne z vyžiadaných dokladov neboli potrebné na vydanie predchádzajúcich rozhodnutí a požadované informácie sa v spise už nachádzali.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti a stav právnej neistoty, v ktorom sa sťažovatelia nachádzajú už niekoľko rokov, žiadajú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov, a to právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Obvodného pozemkového úradu v B., v konaní vedenom pod č. j.: 1135/92.

Ústavný súd prikazuje Obvodnému pozemkovému úradu v B., aby v konaní vedenom pod č. j.: 1135/92 konal bez zbytočných prietáhov v súlade s ustanoveniami správneho poriadku.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom: 1. Ing. R. Č., 2. B. K., Ing. J. Ch., primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000,- € (slovom desaťtisíc EUR), ktoré im je Obvodný pozemkový úrad v B. povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Ústavný súd priznáva sťažovateľom: 1. Ing. R. Č., 2. B. K., Ing. J. Ch., náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 703,90 € (slovom sedemstoti EUR a deväťdesiat centov), ktorá je splatná do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa JUDr. S. J. vedený v..., č. ú...“

Uplatňovanú výšku finančného zadostučinenia sťažovateľa odôvodňujú pocitmi neistoty spôsobenými dlhodobou neschopnosťou príslušných orgánov súvisle pokračovať v konaní a riadne a včas rozhodnúť. Konaním obvodného pozemkového úradu v predmetnej veci, ktoré trpí podľa názoru sťažovateľov pomalosťou a neefektívnosťou, sú ukrátení na svojich právach, z čoho vyplývajú pocity nemohúcnosti a bezradnosti pri dovoľávaní sa ich občianskych práv.

II.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa čl. 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde však sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa čl. 142 ods. 1 ústavy súdy rozhodujú v občianskoprávných a trestnoprávných veciach; súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci, ak tak ustanoví zákon.

Podľa § 7 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) v občianskom súdnom konaní súdy preskúmavajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a zákonnosť rozhodnutí, opatrení alebo iných zásahov orgánov verejnej moci a rozhodujú o súlade všeobecne záväzných nariadení orgánov územnej samosprávy vo veciach územnej samosprávy so zákonom a pri plnení úloh štátnej správy aj s nariadením vlády a so všeobecne záväznými právnymi predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány.

Iným zásahom je aj nečinnosť orgánu verejnej správy.

Podľa § 250t ods. 1 OSP fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť

orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Návrh nie je prípustný, ak navrhovateľ nevyčerpal prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis.

Z citovaných právnych noriem vyplýva, že vo veci sťažovateľov je daná právomoc všeobecného súdu v správnom súdnictve rozhodovať o nečinnosti orgánu verejnej správy, ktorým je označený porušovateľ. Túto právomoc správneho súdnictva nemožno nahradiť konaním pred ústavným súdom.

Sťažovatelia síce v sťažnosti tvrdia, že využili všetky prostriedky nápravy, ale z jej obsahu vyplýva, že nepodali žalobu podľa § 250t OSP.

Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú fyzickú osobu alebo právnickú osobu namietajúcu porušenie svojho základného práva. Preto každý musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a predtým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (I. ÚS 189/07).

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľmi ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľov nie je daná jeho právomoc, a preto sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júna 2010